

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BAITANG 4

Pamantayan Para sa Baitang 4	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga makabuluhang gawain na may kaakibat na pagpapahalaga tungo sa wasto, maayos, masaya at mapayapang pamumuhay para sa sarili, kapwa, bansa at Diyos.
-------------------------------------	---

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN <i>(Content Standard)</i>	PAMANTAYAN SA PAGGANAP <i>(Performance Standard)</i>	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO <i>(Learning Competencies)</i>	CODE	LEARNING MATERIALS
I. Pananagutang Pansarili at Mabuting Kasapi ng Pamilya – Unang Markahan					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Katatagan ng loob <i>(Fortitude)</i> 2. Pagkamatiyaga <i>(Perseverance)</i> 3. Pagkamapagtiis <i>(Patience)</i> 4. Mapanuring pag-iisip <i>(Critical thinking)</i> 5. Pagkakaroon ng bukas na isipan <i>(Open-mindedness)</i> 6. Pagmamahal sa katotohanan <i>(Love of truth)</i> 7. Mapagpasensiya <i>(Patience/Self-Control)</i> 8. Pagkamahinahon <i>(Calmness)</i> 	Naipamamalas ang pag-unawa sa kahalagahan ng pagkakaroon ng katatagan ng loob, mapanuring pag-iisip, pagkamatiyaga, pagkamapagtiis, pagkabukas-isip, pagkamahinahon at pagmamahal sa katotohanan na magpapalaya sa anumang alalahanin sa buhay ng tao bilang kasapi ng pamilya	Naisasagawa nang may mapanuring pag-iisip ang tamang pamamaraan/ pamantayan sa pagtuklas ng katotohanan.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nakapagsasabi ng katotohanan anuman ang maging bunga nito 	EsP4PKP-Ia-b – 23	<ol style="list-style-type: none"> 1. MISOSA 4 Pagbibigay ng Tamang Impormasyon. 2. Magandang Asal 3. 2000. pp. 76-84.* 3. Ulirang Mag-aara: Makadiyos, Makabayanl 3. 1997. pp. 64-67.* 4. Pilipino sa Ugali at Asal 4 (Patnubay ng Guro). 1999. pp. 79-83.* 5. Pilipino sa Ugali at Asal 1 (Patnubay ng Guro). pp. 60-64.*
			<ol style="list-style-type: none"> 2. Nakapagsusuri ng katotohanan bago gumawa ng anumang hakbangin: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. pagsangguni sa taong kinauukulan 		EsP4PKP-Ic-d – 24

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
					2. Magandang Asal 3. 2000. pp. 45-49.* 3. FL-EP, Baitang 2. Aralin 1- Mamili Ka.
			3. Nakapagninilay ng katotohanan mula sa mga: 3.1. balitang napakinggan 3.2. patalastas na nabasa/narinig 3.3. napanood na programang pantelebisyon 3.4. nababasa sa internet at mga social networking sites	EsP4PKP-Ie-g - 25	1. MISOSA 4 Pagiging Mapanuri sa Pagkuha ng Impormasyon. 2. MISOSA 5 Kawilihan sa Pagbabasa, May Halaga. 3. Kagandahang Asal at Wastong Pag-uugal (Manwal ng Guro) 4. 1999. pp. 89-96.* 4. Uliran (Manwal ng Guro) 4. 1998. pp. 69-82.*
			4. Nakapagsasagawa nang may mapanuring pag-iisip ng tamang pamamaraan/ pamantayan sa pagtuklas ng katotohanan.	EsP4PKP-Ih-i - 26	1. MISOSA 4 Wastong Pananaliksik ng Impormasyon. 2. Uliran 4 (Manwal ng Guro). 1998. pp. 79-88.* 3. Magandang

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
					Asal 4. 2000. pp. 64-67.* 4. Magandang Asal 3. 2000. pp. 50-60.*
II. Pakikipagkapwa-tao - Ikalawang Markahan					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pagdama at pag-unawa sa damdamin ng iba (<i>Empathy</i>) 2. Pagkabukas-palad (<i>Generosity</i>) 3. Pagkamatapat/Pagigi ng Totoo (<i>Sincerity/Honesty</i>) 	<p>Naipamamalas ang pag-unawa na hindi naghihintay ng anumang kapalit ang paggawa ng mabuti</p>	<p>Naisasagawa nang mapanuri ang tunay na kahulugan ng pakikipagkapwa</p>	<ol style="list-style-type: none"> 5. Nakapagpapakita ng pagkamahinahon sa damdamin at kilos ng kapwa tulad ng: <ol style="list-style-type: none"> 5.1. pagtanggap ng sariling pagkakamali at pagtutuwid nang bukal sa loob 5.2. pagtanggap ng puna ng kapwa nang maluwag sa kalooban 5.3. pagpili ng mga salitang di-nakakasakit ng damdamin sa pagbibiro 	EsP4P-IIa-c-18	<ol style="list-style-type: none"> 1. MISOSA 4 Mahinahon sa Pagtanggap Man ng Puna. 2. MISOSA 5 Pagtitimpi sa Sarili. 3. PILOT MTBMLE ESP 3. pp. 17-21. 4. Magandang Asal 3. 2000. pp. 81-84.* 5. Pilipino sa Ugali at Asal 5 (Patnubay ng Guro). 1999. pp. 85-90.* 6. Instructional Manager’s Guide for Radio-Based Instruction (RBI) Program, 2009, Episode 46.
			<ol style="list-style-type: none"> 6. Nakapagbabahagi ng sariling karanasan o makabuluhang pangyayaring nagpapakita ng pang-unawa sa kalagayan/pangangailangan 	EsP4P-IIId-19	<ol style="list-style-type: none"> 1. MISOSA 4 Kapwa Ko Mahal Ko.

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
			ng kapwa		2. MISOSA 5 Pagbibigay-Paghingi ng Tulong para sa Nangangailangan.
			7. Naisasabuhay ang pagiging bukas-palad sa 7.1. mga nangangailangan 7.2. panahon ng kalamidad	EsP4P-IIe- 20	1. MISOSA 5 Kusang Pagbibigay ng Tulong. 2. Pilipino sa Ugali at Asal 5 (Patnubay ng Guro). 1999. pp. 115-120.* 3. PRODED: Heograpiya/ Kasaysayan/ Sibika VI. 2003. Kapwa Ko, Mahal Ko. 4. Kagandahang Asal at Wastong Pag-uugali 4 (Manwal ng Guro). 1999. pp. 66-72.*
4. Paggalang (<i>Respect</i>) 5. Kabutihan (<i>Kindness</i>)		Naisasagawa ang paggalang sa karapatan ng kapwa	8. Nakapagpapakita ng paggalang sa iba sa mga sumusunod na sitwasyon: 8.1. oras ng pamamahinga 8.2. kapag may nag-aaral 8.3. kapag mayroong maysakit 8.4. pakikinig kapag may nagsasalita/nagpapaliwanag 8.5. paggamit ng pasilidad ng paaralan nang	EsP4P-IIf-i- 21	1. MISOSA 5 Mga Karapatang Pantao, Igalang at Pahalagahan 2. Edukasyon sa Pagpapakatao 2. 2013.

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
			may pag-aalala sa kapakanan ng kapwa 8.5.1. palikuran 8.5.2. silid-aklatan 8.5.3. palaruan 8.6. pagpapanatili ng tahimik, malinis at kaaya-ayang kapaligiran bilang paraan ng pakikipagkapwa-tao		pp.50-67. 3. Magandang Asal 4. 2000. pp. 139-142.* 4. Kagandahang Asal at Wastong Pag-uugali 3. 1998. pp. 136-141.* 5. Magandang Asal 3 Batayang Aklat. 2000. pp. 139-143.* 6. Wastong Pag-uugali sa Makabagong Panahon 3. 1997. pp. 102-109, 120-134.*
III. Pagmamahal sa Bansa at Pakikibahagi sa Pandaigdigang Pagkakaisa – Ikatlong Markahan					
1. Pagmamahal sa Bansa 1.1. Pagpapahalaga sa Kultura (Appreciation of One’s Culture)	Naipamamalas ang pag-unawa sa pagmamahal sa bansa sa pamamagitan ng pagpapahalaga sa kultura	Naisasabuhay ang mga gawaing nagpapakita ng pagpapahalaga sa kultura	9. Nakapagpapakita ng kawilihan sa pakikinig o pagbabasa ng mga pamanang kulturang materyal (hal. kuwentong bayan, alamat, mga epiko) at di-materyal (hal. mga magagandang kaugalian, pagpapahalaga sa nakatatanda at iba pa)	EsP4PPP-IIIa-b-19	1. MISOSA 5 Kawilihan sa Pagbabasa May Halaga! 2. Instructional Manager’s Guide for Radio-Based Instruction (RBI) Program . BALS. 2009. Episode 1

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
					3. ALS Accreditation and Equivalency Learning Material. BALS. 2013. Ang Magandang Daigdig ng Ating Mga Katutubong Kapatid.
			10. Naipagmamalaki/napahahalagahan ang nasuring kultura ng iba't ibang pangkat etniko tulad ng kuwentong-bayan, katutubong sayaw, awit, laro at iba pa	EsP4PPP-IIIc-d-20	1. Pilipino sa Ugali at Asal (Patnubay ng Guro) 4. 1999. pp. 152-157.* 2. Uliran (Manwal ng Guro) 4. 1999. pp. 141-157.* 3. PRODED: Heograpiya/ Kasaysayan/ Sibika VI. 2003. Tungkulin at Pananagutan para sa Kaunlaran. 4. PRODED: Heograpiya/ Kasaysayan/

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
					Sibika VI. 2003. Batas at Programang Pang-Kultura. 5. NFE Accreditation and Equivalency Learning Material. 2001. Mga Awit, Sayaw at Laro sa Asya. 6. NFE Accreditation and Equivalency Learning Material. 2001. Songs, Dances and Games in Asia. 7. NFE Accreditation and Equivalency Learning Material. 2001. Ang Magandang Daigdig ng Ating mga Katutubong

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
					Kapatid. 8. ALS Accreditation and Equivalency Learning Material. BALS. 2013. Ang Magandang Daigdig ng Ating Mga Katutubong Kapatid.
2. Likas-kayang Pag-unlad 2.1. Pagkakaroon ng Disiplina (Discipline) 3. Pandaigdigang Pagkakaisa (Globalism) 3.1. Kalinisan at Kaayusan	Naipamamalas ang pag-unawa sa kahalagahan ng pagkakaroon ng sariling disiplina para sa bansa tungo sa pandaigdigang pagkakaisa	Naisasabuhay ang patuloy na pagninilay para makapagpasya nang wasto tungkol sa epekto ng tulong-tulong na pangangalaga ng kapaligiran para sa kaligtasan ng bansa at daigdig	11. Nakasusunod sa mga batas/panuntunang pinaiiiral tungkol sa pangangalaga ng kapaligiran kahit walang nakakakita	EsP4PPP-IIIe-f-21	1. MISOSA 4 Pagpapakita ng Disiplina sa Sarili sa Pamamagitan ng Matalinong Pagpapasya at Pagsunod sa Batas; Pagpapanatili ng Ligtas ng Kapaligiran 2. Wastong Pag-uugali sa Makabagong Panahon 3. 1997. pp. 18-26.* 3. Road Safety Education Modules.

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
					Edukasyong Pagpapakatao pp.48-52.
			12. Nakatutulong sa pagpapanatili ng kalinisan at kaayusan ng kapaligiran saanman sa pamamagitan ng: 12.4. segregasyon o pagtapon ng mga basurang nabubulok at di-nabubulok sa tamang lagayan 12.5. pag-iwas sa pagsunog ng anumang bagay 12.6. pagsasagawa ng muling paggamit ng mga patapong bagay (<i>Recycling</i>)	EsP4PPP-IIIg-i-22	1. MISOSA 4 Hindi Pagtatapon ng Basura sa Bakuran ng Iba; Pagtulong sa Kalinisan ng Kapaligiran (Pagtatapon ng mga Tuyong Dahon sa Compost Pit at Basura sa Basurahan); May Pakinabang ang mga Patapong Bagay 2. Wastong Pag-uugali sa Makabagong Panahon 3. Instructional Material Manager’s Guide for Radio-Based Instruction

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
					(RBI) Program. 2009. Episode 30, 50. 4. Pilipino sa Ugali at Asal (Patnubay ng Guro) 4. 1999. pp. 134-144.* 5. PRODED: Heograpiya/ Kasaysayan/ Sibika VI. 2003. Likas na Yaman. Gamitin at Ingatan. 6. PILOT MTBMLE ESP 3 pp. 177, 181, 186- 195, 222- 239.
IV. Pananalig at Pagmamahal sa Diyos; Paninindigan sa Kabutihan – Ikaapat na Markahan					
1. Ispiritwalidad (<i>Spirituality</i>) 2. Pagmamahal sa Diyos (Love of God) 3. Pag-asa (<i>Hope</i>)	Nauunawaan at naipakikita ang pananalig sa Diyos sa pamamagitan ng paggalang, pagtanggap at pagmamahal sa mga likha	Naisasabuhay ang pananalig sa Diyos sa pamamagitan ng paggalang, pagtanggap at pagmamahal sa mga likha	13. Napahahalagahan ang lahat ng mga likha: may buhay at mga materyal na bagay 13.1. <i>Sarili at kapwa-tao:</i> 13.1.1. pag-iwas sa pagkakaroon ng sakit 13.1.2. paggalang sa kapwa-tao	EsP4PD- IVa-c-10	MISOSA 4 Biyayang Kaloob ng Panginoon, Pahalagahan; "Tapat Mo Linis Mo" para sa Kaayusan at Kalinisan ng Kapaligiran

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
4. Pagkakawangawa (Charity)			13.2. <i>Hayop:</i> 13.2.1. pagkalinga sa mga hayop na ligaw at endangered	EsP4PD- IVd-11	Basic Literacy Learning Material. BALS. 2005. Iilan Na Lang Sila. Aralin 1, 2.
			13.3. <i>Halaman :</i> pangangalaga sa mga halaman gaya ng : 13.3.1. pag-aayos ng mga nabuwal halaman 13.3.2. paglalagay ng mga lupa sa paso 13.3.3. pagbubungkal ng tanim na halaman sa paligid	EsP4PD- IVe-g-12	<ol style="list-style-type: none"> 1. MISOSA 4 Programang "Clean and Green" para sa Kaayusan at Kalinisan ng Kapaligiran 2. NFE Accreditation and Equivalency Learning Material. 2001. Paano Kaya ang Buhay Kung Wala ang mga Halaman. 3. NFE Accreditation and Equivalency Learning Material. 2001. Mga Luntiang Halaman 4. Basic Literacy Learning

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

BATAYANG PAGPAPAHALAGA/ MGA KAUGNAY NA PAGPAPAHALAGA	PAMANTAYANG PANGNILALAMAN (Content Standard)	PAMANTAYAN SA PAGGANAP (Performance Standard)	PAMANTAYAN SA PAGKATUTO (Learning Competencies)	CODE	LEARNING MATERIALS
					Material. BALS. 2005. Pagsibol Mo. Kayamanan Ko. Aralin 1, 2. 5. PILOT MTBMLE ESP 3 pp. 196- 204.
			13.4. <i>Mga Materyal na Kagamitan:</i> 13.4.1. pangangalaga sa mga materyal na kagamitang likas o gawa ng tao	Esp4PD- IVh-i –13	NFE Accreditation and Equivalency Learning Material Teknolohiya Para sa Mas Maunlad na Buhay

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

GLOSARI

antas ng kabuhayan	pang-ekonomiyang katayuan
dedikasyon	pag-uukol, pag-aalay, paghahandog ng oras o panahon, talino o anumang kakayahan para maisakatuparan ang isang gawain
dignidad	pagiging kagalang-galang, may dangal at karangalan bilang isang tao
disaster risk management	pangangasiwa ng paghahanda sa kapahamakan sa panahon ng kalamidad
etiko sa paggawa	wastong pamantayan sa paggawa
experiential learning	karanasan sa pagkatuto
kaisipang/kamalayang pampamuhunan (entrepreneurial spirit)	may kaalaman sa mga gawaing makadaragdag sa kabuhayan gaya ng pangangapital
kamalayan (awareness)	pagkakaroon ng kaalaman sa anumang bagay
kamalayang pansibiko (civic consciousness)	pagkakaroon ng kaalaman sa mga gawaing may kaugnayan sa pagpapabuti ng pamayanan o bansa
karapatang pantao	mga karapatang o bagay na dapat matamasa ng isang mamamayan
kasambahay	kasama sa bahay o kapamilya kadalasan
katatagan ng loob (fortitude)	mapanindigan
likas-kayang pag-unlad (sustainable development)	tamang paggamit at pangangasiwa sa mga likas yaman at pag-iingat sa mga ito para sa pangangailangan ng susunod na henerasyon
magiliw	malambing / malapit sa ...
makabuluhan	mahalaga , may pakinabang
makamtam	matamo/ makuha
mapanagutan (responsibility/ accountability)	alam na may dapat gawin o kayang magawa nang may komitment
mapanuring pag-iisip (critical thinking)	may kakayahang magsuri at mapag-aralan muna ang isang bagay bago magpasiya
mapagbantay (vigilant)	palaging handa, listo, maingat, mapagmatyag, pagiging matapang humarap o magsabi ng anuman para sa ikauunlad o ikabubuti

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

GLOSARI

masinop	matipid
masusi at matalinong pagpapasiya	ginamit ang mga pamanatyan sa wastong pagpapasiya bago magdesisyon
mataimtim	pormal at malalim na pagninilay
matalino/responsableng mamimili	mahusay na mamimili na ginagamit ang mga pamantayan sa pamimili at hindi napaloloko sa anumang bibilhin
mulat	nagising o natutuhan mula sa ...
nilikha ng Diyos	nilalang ng panginoon gaya ng kalikasan
pag-iimpok at matalinong pamamahala ng resources	edukasyon o kaalaman sa pagsasanib ng pagtitipid habang napamamahalaan ang anumang yaman (likas man o gawa ng tao at puhunan)
pagiging produktibo	pagiging kapakipakinabang – laging may nagagawa na ayon sa pinagkasunduan
Pagkabukas-isipan	mabuting pagtanggap ng anumang mungakahi o puna na makatutulong sa anumang gawain para sa ikabubuti nito
pagkabukas-palad	tumutulong nang walang alinlangan sa mga nangangailangan anumang panahon kalamidad o ...
pagkakaroon ng disiplina	maayos na pagkilos na naayon sa pamantayan ng lipunang ginagalawan
pagkamaabagin	pagkamaawain
pagkamahinahon	nakapagtitimpi sa lahat ng pagkakataon, hindi agad-agad nagagalit o nabibigla
pagkamasigasig	mapagpursigi o sinisikap gawin ang lahat ng makakaya
pagkamatapat	ipinakikita ang pagiging totoo at hindi nagsisinungaing ; naniniwla sa katotohanan
pagkatao	tunay na bumubuo sa pagiging isang nilalang bunga ng pakikipagkapwa o pakikisalamuha sa iba na naipakikita sa pagkilos, pagsasalita at pag-aksyon sa isang sitwasyon
paglinang	pagpapaunlad
pagmamahal sa kapwa/pagdama sa damdamin ng iba	pagpapakita at paggawa ng mabuti sa kapwa at pakikiramay sa kapwa . hal. kung malungkot , kung masaya
pagmamahal sa katotohanan	pinaniniwalaan at pinaninindigan ang lahat ng bagay batay sa tolong pangyayari o nangyayari at may ebidensya
pagpapamalas	pagpapakita

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

GLOSARI

pagpaparaya	inuuna ang kapakanan ng iba kaysa sarili
pagtitiwala sa sarili	aktibo, magiting na naipadarama ang damdamin, talento o kakayahan nang hindi nangingimi o nahihiya
pakikiangkop sa oras ng pangangailangan	kayang tumugon sa gitna ng mga hamon o problema sa ibat ibang pagkakataon
pakikibahagi sa pandaigdigang pagkakaisa	pagtugon sa pangangailangan di lamang ng sariling bansa kundi ng buong daigdig
pakikisalamuha	pakikipag-ugnayan , paglahok sa mga gawain ng iba ng may kasanayang makiangkop
pampublikong kagamitan	mga gamit para sa lahat na maaaring gamitin nang walang bayad
pananakot, pang-aapi	ang pananakit ng kapwa bata pisikal man o berbal ay isang anyo ng bullying, ang “bullying”, isang anyo ito ng paulit-ulit na pananakit o pang-aapi sa isang bata o tao
pananalig sa Diyos	paniniwala, pagtitiwala sa panginoon sa pamamagitan ng pagsunod sa kanyang mga kautusan para sa ibubuti ng lahat
pangangasiwa	pamamahala
pangkat-etniko	pangkat o grupo ng mga tao sa ibat ibang pamayanan na bumubuo sa bansa gaya ng mga Tagalog, Manobo, Ifugao
paninindigan sa kabutihan	ipinaglalaman kung ano ang tama at mabuti
positibong pagkilala sa sarili	magandang pagtingin at pagkakilala sa sarili na maaaring ipagmalaki at ibahagi sa kapwa
responsableng tagapangalaga ng kapaligiran	may komitment sa pangangasiwa ng kapaligiran para sa likas-tuluyang pag-unlad
sensitibo	nararamdaman ang pangangailangan o kailangang tugunan
talino	potensyal o natatanging kaalaman o kasanayan
tinatamasa	nakukuha , nagagawa

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

CODE BOOK LEGEND

Sample: EsP10PB-IIIg-12.1

LEGEND		SAMPLE	
First Entry	Learning Area and Strand/ Subject or Specialization	Edukasyon sa Pagpapakatao	EsP 10
	Grade Level	Baitang 10	
Uppercase Letter/s	Domain/Content/Component/ Topic	Ang Pagpapahalaga at Birtud	PB
			-
Roman Numeral <i>*Zero if no specific quarter</i>	Quarter	Ikatlong Markahan	III
Lowercase Letter/s <i>*Put a hyphen (-) in between letters to indicate more than a specific week</i>	Week	Ikapitong linggo	g
			-
Arabic Number	Competency	Nakapagpapaliwanag ng kahalagahan ng pangangalaga sa kalikasan	12.1

DOMAIN/ COMPONENT	CODE
Tungkulin Ko Sa Aking Sarili at Pamilya	PKP
Mahal Ko, Kapwa Ko	P
Para Sa Kabutihan ng Lahat, Sumunod Tayo	PPP
Paggawa ng Mabuti, Kinalulugdan ng Diyos	PD
Pagkilala at Pamamahala sa mga Pagbabago sa Sarili	PS
Ang Pagkatao ng Tao	PT
Ang Pagpapahalaga at Birtud	PB
Ang Pakikipagkapwa	P
Mga Isyu sa Pakikipagkapwa	IP
Ang Papel ng Lipunan sa Tao	PL
Ang Tungkulin ng Tao sa Lipunan	TT
Mga Kaugnay na Pagpapahalaga sa Paggawa	KP
Mapanagutang Pagpapalano ng Kursong Akademiko o Teknikal-Bokasyonal, Sining at Isports, Negosyo o Hanapbuhay	PK
Ang Moral na Pagkatao	MP
Ang Makataong Kilos	MK
Ang Aking Posisyon sa mga Isyung Moral	PI

K to 12 BASIC EDUCATION CURRICULUM

REFERENCES

Borba, Michelle, *Building Moral Intelligence*, (USA: Jossey-Bass, 2001)

David, Isaacs, *Character Building, A Guide for Parents and Teachers*, (Ireland: Four Courts Press, 2001)

De Torre, Joseph M. *Social Morals The Church Speaks on Society*. 2nd ed. (Manila: Southeast Asean Science Foundation, 1987).

Department of Education, Culture and Sports, "Values Education Program Framework, The Seven Core and Corresponding Related Values," in *Values Education for the Filipino: 1997 Revised Version of the DECS Values Education Program*, (Pasig City: Department of Education, 1997)

Esteban, Esther, *Education in Values: What, Why and for Whom*, (Manila: Sinag-tala Publishers, Inc., 1989)

Landa, Jocano F., *Notion of Value Filipino Culture*, (Q.C.: Punlad Research House, 1992)

Landa, Jocano F., *Teaching Beyond Content*, (Q.C.: Great Books Trading, Inc., 1982)

Lickona, Thomas, *Stages of Moral Reasoning Raising Good Children*, (New York: Bantam Books, 1994)

Maritain, Jacques. *The Person and the Common Good*. (UK: University of Notre Dame Press, 1966).

Punzalan, Twila, *An Evaluation of the Implementation of BEC Values Integration Program*, (Manila: Philippine Normal University Center for Continuing Education and Educational Leadership, 2006).

Ramirez, Veronica, *The Six Core Moral Values*, (Philippines: University of Asia and the Pacific, 2007).

Shahani, Leticia Ramos, *A Values Handbook of the Moral Recovery Program*, (Quezon City: Vibal Publishing House, Inc., 2003).

"Thomas Aquinas on the Common Good." Accessed October 2, 2013. <http://www.hyoomik.com/aquinas/commongood.html>.